

Nguyên tắc sử dụng vắc xin cho vật nuôi

1. Khái niệm về vắc xin

Như chúng ta đã biết vắc xin là chế phẩm sinh học, chứa các mầm bệnh đã bị làm yếu hay làm chết, sau khi tiêm vào cơ thể nó kích thích cơ thể sinh ra kháng thể đặc hiệu chống lại mầm bệnh (còn gọi là miễn dịch).

Mỗi loại bệnh thì có một loại vắc xin riêng cho bệnh đó hiệu quả của vắc xin còn phụ thuộc rất nhiều vào các yếu tố như tính tương đồng của vắc xin, cách bảo quản, kỹ thuật tiêm và đối tượng được tiêm phòng.

2. Bảo quản vắc xin

Vắc xin phải được bảo quản ở nhiệt độ thích hợp: < 0 độ C (đối với vắc xin sống), từ 2 – 8 độ C (đối với vắc xin chết) khi vận chuyển, cần giữ trong điều kiện nhiệt độ thích hợp cho từng loại vắc xin, tránh ánh nắng chiếu trực tiếp và phải có thùng bảo ôn thích đáng để bảo quản, trong suốt quá trình vận chuyển.

3. Sử dụng vắc xin

Khi dùng vắc xin cần phải thực hiện theo đúng những nguyên tắc sau:

- Xác định đối tượng cần phòng bệnh để chọn vắc xin sử dụng cho phù hợp.
- Thực hiện việc phòng bệnh hàng năm, đối với vùng có ổ dịch cũ vùng có bệnh truyền nhiễm phát sinh theo mùa và các vùng có nguy cơ.
- Khi vận chuyển gia súc đi nơi khác nên tiêm phòng trước 15 – 20 ngày nếu nhập con giống từ nơi khác về phải theo dõi tiêm phòng và sau 20 – 25 ngày mới cho nhập đàn, vắc xin phòng bệnh nào thì chỉ được dùng cho loại bệnh đó.
- Hiệu lực của vắc xin và thời gian có tác dụng của vắc xin

Tình trạng sức khỏe của vật nuôi, điều kiện ngoại cảnh sẽ ảnh hưởng tới hiệu lực của vắc xin chỉ sử dụng vắc xin khi vật nuôi khỏe mạnh tùy loại vắc xin thời gian cơ thể sẽ tạo được miễn dịch sau khi tiêm là khác nhau. Lưu ý, trong thời gian đầu vật nuôi chưa có miễn dịch đầy đủ nên vẫn có thể phát bệnh.

- Liều sử dụng và số lần dùng

+ Cần sử dụng liều lượng vắc xin đúng theo chỉ định của nhà sản xuất tùy loại vắc xin động vật cảm nhiễm và tình hình dịch tễ mà số lần sử dụng khác nhau, có loại chỉ dùng 1 lần đã đủ miễn dịch cho con vật, một số vắc xin cần dùng nhắc lại hai hoặc nhiều lần (theo hướng dẫn sử dụng).

+ Trước khi sử dụng bà con phải kiểm tra lọ vắc xin như các thông số đã ghi trên nhãn, tên vắc xin, số lô, số liều sử dụng, ngày sản xuất, số kiểm nghiệm xuất xưởng, thời hạn sử dụng, quy cách bảo quản.

+ Những khác thường của lọ vắc xin như nút bị hở, lỏng, tem bị rách, lọ thủy tinh có bị rạn nứt.

+ Tình trạng vắc xin trong lọ: màu sắc, kết cấu, có bị vón không, có vật lạ không, độ đồng nhất (nếu khi lắc lọ vắc xin vẫn chia thành 2 lớp là đã bị hư hỏng).

- Khử trùng các dụng cụ dùng để đựng, pha chế vắc xin bằng cách hấp hoặc luộc không được rửa bằng thuốc sát trùng. Trong lúc tiêm phòng cần tránh ánh nắng mặt trời.

4. Những vấn đề cần lưu ý khi sử dụng vắc xin

a. Đường đưa vắc xin

Tùy theo từng loại vắc xin theo hướng dẫn của cơ quan Thú y, gồm: Tiêm dưới da; Tiêm bắp thịt; Phun sương, nhỏ mắt, mũi, miệng và chủng màng da đối với vắc xin đậu.

b. Phản ứng sau khi dùng vắc xin

Sau khi dùng vắc xin vật nuôi có thể bị phản ứng do các chất phụ trợ trong vắc xin hoặc cơ thể đang ủ bệnh. Các phản ứng cục bộ tại chỗ tiêm là sưng nóng, đau... nhưng sau một thời gian phản ứng này sẽ mất. Khi có phản ứng cục bộ cần xử lý bằng cách chườm nước nóng tại vị trí tiêm, trường hợp nơi tiêm bị nhiễm trùng gây áp - xe mủ thì phải điều trị bằng kháng sinh.

c. Xử lý vắc xin thừa

Tất cả vắc xin thừa sau mỗi ngày tiêm cần tập trung lại và tiêu hủy dùng nhiệt hoặc hóa chất các dụng cụ tiêm hoặc nhỏ vắc xin phải rửa sạch và sát trùng ngay.

d. Sổ ghi chép

Lập sổ theo dõi, ghi chép đầy đủ ngày dùng, tên, số lô trạng thái và hạn sử dụng của vắc xin; tình trạng sức khỏe của vật nuôi trước và sau khi sử dụng vắc xin.